

MR **Het CDA haalt 54 zetels**

3.170.081. Zoveel kiezers gaven het CDA hun stem op 21 mei 1986. Voordien wist geen enkele politieke partij zo veel mensen te bewegen het hokje rood te maken bij de naam van lijsttrekker Ruud Lubbers of een andere kandidaat en nooit had een partij zo'n groot deel van de 150 Kamerzetels.

De uitslag van mei 1986 is 'historisch' te noemen. Het zeteltal voor het CDA brak alle records. Hoewel het CDA in 1989 op een nog hoger percentage van de stemmen kon rekenen bleef het zetelaantal van 54 toen gehandhaafd.

Zoals bij elke verkiezing en campagne met een uitzonderlijke, toch onverwachte uitslag bloeide al op de avond zelf de legendevorming op. Zo klonk soms hardnekkig het verhaal onder de opinieleiders, dat lijsttrekker Ruud Lubbers vooral zo kon winnen met zijn CDA dankzij de onkerkelijke kiezers. Deze hadden de 'no non-sense' zakelijkheid van de premier graag gezien en gaven verder weinig om de dieperliggende visies of gedachten van de premier en zijn partij. En Lubbers was erg populair onder de katholieke kiezers, die de dynamische, jonge geestverwant altijd al hoog hadden zitten. En ook economisch had Lubbers de wind in de zeilen. Na de moeilijke jaren zeventig werden halverwege de jaren tachtig de vruchten van het saneringsbeleid geplukt.

Het CDA won 750.000 kiezers ten opzichte van 1982, toen de opkomst tegenviel en die onder CDA'ers nog eens extra miezerig was. Die nieuw gewonnen stemmen waren vooral die van jongere mensen met een steeds minder kerkelijke

achtergrond. Van de niet-kerkelijke kiezer gaf 4 procent zijn stem aan het CDA, in 1982 was dat nog 2 procent geweest. Flink meer, maar electoraal gezien toch beperkt.

De grote kiezerswinst zat in de forenzengemeenten en de betere buurten: westelijk, verstedelijkt Nederland had het CDA herontdekt.

Uiteraard was een fors deel van de winst te danken aan een hoge 'mobilisatie' van de CDA-gezinde kiezer en dan vooral van die onder de 40 jaar. Bij alle jongeren tussen de 18 en 25 steeg het CDA van 16 procent naar 25 procent. Ook was er een opvallend positief resultaat onder de meer orthodox-protestantse kiezers, wat opvallend was gezien Lubbers' katholieke achtergrond. Steeds belangrijker werden tv-media. Zo werd de zondag voor de verkiezingsdag een lijsttrekkersdebat uitgezonden, waarbij Joop den Uyl en Ed Nijpels elkaar in de haren vlogen. Lubbers hield zich als boven de partijen staande staatsman afzijdig, wat er toe leidde dat de kijker hem tot winnaar van het debat uitriep.

Regionaal gezien won het CDA overal. Maar toch, in Limburg was de plus opvallend beperkt

gebleven, net als onder de meer orthodoxe katholieke kiezers trouwens. De grote kiezerswinst zat elders in Nederland. Die zat in de forenzengemeenten en 'de betere buurten', waar D66 en VVD hun aanhang moesten zien te halen. Westelijk, verstedelijkt Nederland had het CDA 'herontdekt'.

Op het CDA-feest in Pulchri Studio aan het Haagse Voorhout probeerde lijsttrekker Ruud Lubbers ongezien binnen te komen. Even rust, hoofd leeg maken voor het 'Bad in der Menge' van opgetogen CDA'ers in een overwinningsroes, wellicht even gauw nog scheren ook, zoals hij placht te doen. Maar niet alles lukte de premier en triomfator van die avond. Een dame in een noppenjurk zag hem stilletjes binnenglippen. Zij rende juichend op hem af. Fotografen doken achter Molly de Koning, de vrouw van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, aan.

Pieter-Gerrit Kroeger

1986

Literatuur

Kroeger, P.G. & Stam, J. (1998). *De rogge staat er dun bij. Macht en verval van het CDA 1974-1998*. Amsterdam: Balans.

Steinmetz, B. (2000). *Ruud Lubbers. Peetvader van het poldermodel*. Amsterdam: Prometheus.